

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 13. 1. 1956, sp. zn. 2 Tz 218/55

Číslo:

Právní věta:

Ak obžaloba dáva obvinenému za vinu, že spáchal viac skutkami jeden trestný čin v tej istej subjektívnej a objektívnej súvislosti, nemožno obvineného sčasti od obžaloby pre niektorý skutok oslobodiť, ak bol uznaný vinným trestným činom spáchaným iba niektorým z viac v obžalobe uvedených skutkov. V takom prípade nemôže súd obvineného sčasti od obžaloby oslobodiť ani keď skutok, ktorým obvineného uznal vinným, kvalifikoval ináč než obžaloba.

Priestupok čierneho obchodu podľa § 87 písm. d) tr. zák. spr. prichádza do úvahy vtedy, keď páchatel' nekalým spôsobom tovar hromadí alebo iným nedovoleným spôsobom tovar vo väčšom rozsahu odníma výrobe, obehu alebo spotrebe bez toho, žeby bol tým mohol ohroziť plynulé zásobovanie predmetmi potreby aspoň obyvateľstva nejakého miesta. Ide tu o ustanovenie sledujúce všeobecný poriadok zásobovania. Ak ale takým konaním páchatel' by mohol ohroziť plynulé zásobovanie predmetmi potreby aspoň časti obyvateľstva nejakého miesta, ide o trestný čin ohrozenia zásobovania podľa § 134 ods. 1 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.01.1956

Spisová značka: 2 Tz 218/55

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu:

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obvinený bol okresným prokurátorom v Poprade obžalovaný, že ako obchodník s galanterným a papiernickým tovarom potom, čo mu bola koncom roku 1949 živnosť výmerom. ONV odňatá, neponúkol na odovzdanie kompetentným miestam zostavší mu tovar, ale tento nechal ležať uskladnený vo svojej domácnosti, kde bol potom začiatkom júna 1953 najdený, že tiež postupne nahromadil a uskladnil vo svojej domácnosti rôzny mužský a ženský textilný tovar a koberce v množstve presahujúcom osobné potreby jeho a jeho manželky a konečne, že ako trafikant zatajil väčšie množstvo tabakových výrobkov. V tomto konaní zhládala obžaloba trestný čin ohrozenia zásobovania podľa § 134 ods. 1, 2 písm. b) tr. zák.

Ľudový súd v Poprade uznal obvineného vinným pre uskladnenie väčšieho množstva galanterného a papiernického tovaru priestupkom čierneho obchodu podľa § 87 písm. d) tr. zák. nedovoleným spr. Naproti tomu pokiaľ ide o ukrývanie textilií a tabakových výrobkov, obvineného od obžaloby oslobodil. Podľa odôvodnenia rozsudku ľudového súdu mal sa obvinený postarať o to, aby väčšina galanterného a papiernického tovaru bola daná do distribúcie, v ktorom smere by mu vraj ľudová správa zjedнала pomoc. Keď tak neurobil, došiel ľudový súd k záveru, že obvinený sa tým nedopustil síce zažalovaného trestného činu podľa § 134 ods. 1 a 2 písm. c) tr. zák., že však naplnil svojím konaním resp. opomenutím skutkovú podstatu čierneho obchodu podľa § 87 písm. d) tr. zák. spr., lebo spôsobom vo väčšom rozsahu odnímal z obehu a zo spotreby uvedený tovar určený na uspokojovanie potrieb obyvateľstva bez toho, žeby tu išlo o predmety, ktorých uskladnenie by mohlo ohroziť plynulosť zásobovania predmetmi potreby obyvateľstva niektorého miesta v zmysle § 134 ods. 1 tr. zák. Pokiaľ ide o textílie, ľudový súd síce má zato, že prekračujú množstvo pre bežnú potrebu obvineného a jeho manželky, avšak poukazuje tu na obhajobu obvineného, že pánske šaty, prádlo a pánsku látku si obvinený nakúpil postupne vzhľadom na svoj veľmi zlý zdravotný stav (ktorý je preukázaný), aby v prípade, že nebude môcť pracovať, mal nejakú zásobu do budúcnosti. Ostatný textil patrí manželke z výbavy a koberce boli určené do bytu, ktorý však bol napokon zmenšený. Dotyčne tabakových výrobkov ľudový súd poukazuje nato, že obvinený tieto výrobky mal na sklade ako oprávnený trafikant.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie obvineného zrušil rozsudok ľudového súdu v odsudzujúcej časti a obvineného od žaloby aj v tomto smere oslobodil. Odvolanie okresného prokurátora podané do oslobodzujúcej časti rozsudku ľudového súdu krajský súd zamietol. Krajský súd pritom, pokiaľ na rozdiel od ľudového súdu obvineného oslobodil, odôvodnil to v podstate tým, že nebolo povinnosťou obvineného, keď mu bola zrušená živnosť dotyčne predaja galanterného a papiernického tovaru, aby sa sám postaral o prevedenie tovaru do iného distribučného sektoru, nehľadiac nato, že išlo o tovar, ktorého podľa názoru krajského súdu bolo dostatok, takže skutočnosť, že neprišiel do obehu, nemohla ohroziť plynulé zásobovanie obyvateľstva týmito predmetmi, nehľadiac ďalej nato, že obvinený ponúkol tento tovar ešte pred zahájením jeho vyšetrovania Bazaru a ešte skôr niektorým iným podnikom socialistického obchodu.

Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona podanú generálnym prokurátorom zrušil rozsudok krajského a aj ľudového súdu a ľudovému súdu uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Generálny prokurátor vidí porušenie zákona v § 2 ods. 3 tr. por. a v podstate uvádza, že krajský súd rovnako ako ľudový súd nezistil, či tovar alebo niektorý z tohoto tovaru, ktorý obvinený ukrýval, resp. mal vo veľkom množstve na sklade, bol nedostatkový v určitom čase v kritickom medzidobí od roku 1949 do júna 1953, najmä žiletky, určité druhy listového papiera, zošity, fotofilmy, ihly (špeciálne ihly) a pod. Ďalej vytýka, že súdy nezistili, kde a ako bol ten-ktorý tovar uskladnený, z akého dôvodu a kedy národný podnik Vesna, ktorý pre vzal obchodné miestnosti obvineného, zakázal obvinenému odpredávať v trafike zásoby tovaru, ktorý tovar obvinený potom ponúkol – ako sa hájil – národnému podniku Bazar a prečo ponuka nebola prijatá.

Sťažnosť pre porušenie zákona je v podstate dôvodná.

Trestný čin ohrozenia zásobovania podľa § 134 ods. 1 tr. zák. predpokladá dve skutočnosti ako zákonné znaky, a to nekalé konanie a možnosť ohrozenia plynulého zásobovania predmetmi potreby aspoň časti obyvateľstva nejakého miesta, ktoré by mohlo nastať týmto, t. j. nekalým konaním obvineného.

Predovšetkým bude dôležité zistenie, ktoré predmety medzi tovarom u obvineného najdeným a

zabaveným boli takej povahy, že ich stiahnutie z obehu mohlo ohroziť plynulé zásobovanie týmito predmetmi aspoň časti obyvateľstva niektorého miesta (najmä miesta v obvode, kde mal obvinený obchod alebo tovar), lebo iba nekalé konanie obvineného dotyčne takých predmetov by naplňovalo skutkovú podstatu trestného činu podľa § 134 ods. 1 tr. zák. Tu nemožno prehliadať predovšetkým tie predmety, ktoré zdôrazňuje sťažnosť pre porušenie zákona (žiletky, určité druhy papiera, zošity, ihly), alebo aj iné predmety vzhľadom na značné množstvo uskladnené u obvineného. V tomto smere však súdy vec nálezite nezisťovali. Bude treba, aby trestné konanie takto neúplné bolo doplnené najmä vypočutím informovaného zástupcu odboru pre vnútorný obchod rady ONV o stave zásobovania predmetmi potreby, ktoré obvinený skladoval a o dopyte obyvateľstva po takých predmetoch v naznačenom čase od roku 1949 do júna 1953. Keby medzi predmetmi nájdenými u obvineného neboli také, ktorými by mohlo byť ohrozené plynulé zásobovanie obyvateľstva, neišlo by o trestný čin podľa § 134 tr. zák.

Pokiaľ ide o otázku, či obvinený dopustil sa nekalého konania, treba na jednej strane uvážiť, že išlo v súdnom prípade celkom o tovar, ktorý obvinený mal na sklade pre potreby svojho obchodu do doby, než mu bolo výmerom ONV odňaté živnostenské oprávnenie. Žeby obvinený bol nakúpil ďalší tovar po tomto dni, zistené nebolo a ani to obžaloba neuvádzala. Keď ONV sám neurobil žiadne opatrenie, ani nedal obvinenému žiadny príkaz dotyčne tovaru (čo plynie z výmeru v spisoch založeného) je otázka, či obvinený podľa okolností a svojich pomerov, bol povinný sám tak urobiť (§ 75 ods. 2 tr. zák.). V súvislosti s tým, nemožno totiž prehliadať, že obvinený sa dohodol s národným podnikom Vesna, ktorý prevzal obchodné miestnosti obvineného, že obvinený tovar, ktorý má na sklade, dopredá. Po čase však tento národný podnik zobral – ako obvinený uvádza – aj ďalšiu časť miestnosti, takže obvinený nemohol mať už tovar v tomto priestore uskladnený. Bude treba preto zistiť, akú mal obvinený možnosť tovar uskladniť a kam, najmä či bol nútený vzhľadom na pomery časť tovaru uskladniť vo svojom byte. To bude treba zistiť predovšetkým dotazom na vedenie národného podniku Vesna, poprípade vypočutím informovaného zástupcu tohoto podniku.

Toto zistenie bude totiž dôležité pre úvahu, či obvinený mal úmysel ukryt tovar, za akým účelom, či aby ho nemusel vydať socialistickému sektoru v prípade, žeby mu to bolo uložené, lebo tu by išlo o nekalé konanie v zmysle § 134 ods. 1 tr. zák. Nekalým konaním treba rozumieť každé konanie, ktorým sa neoprávnene zasahuje rušivo do plánovaného a riadneho priebehu distribúcie predmetov potreby. V tejto súvislosti nemožno prehliadať, že obvinený ponúkol tovar Bazaru. Tu by pravda k náležitému objasneniu úmyslu obvineného v smere nekalého konania bolo do ežité zistiť, aký tovar a kedy obvinený v Bazare ponúkol (či tovar úzkeho profilu a prečo k realizácii prevodu nedošlo eventuálne dotazom na Bazar alebo vypočutím informovaného zástupcu tohoto, poprípade vyžiadanim korešpondencie medzi obvineným a národným podnikom o tejto ponuke, to všetko po predchádzajúcom vypočutí obvineného).

Pokiaľ ide o textílie možno, hľadiac na výsledky vykonaného dokazovania a v súvislosti s tým na obhajobu obvineného a výpoveď jeho manželky, celkom súhlasiť so záverom nižších súdov, že úmysel obvineného nekalým spôsobom ohroziť zásobovanie obyvateľstva nie je tu preukázaný a v tomto smere ďalšie dokazovanie vzhľadom na údaje zoznamu zabavených vecí (povahu a množstvo textilu) by nemohlo obhajobu podepretú výpoveďou manželky obvineného vyvrátiť. Nemožno preto považovať za porušenie zákona, keď obvinený nebol v tomto smere uznaný vinným. Pokiaľ sťažnosť pre porušenie zákona uvádza aj v tomto smere pochybnosti, Najvyšší súd s tým nesúhlasí.

Ludový súd však pochybil, keď obvineného vo výroku rozsudku od obžaloby v naznačenom smere oslobodil. Podľa obžaloby sa totiž obvinený dopustil trestného činu ohrozenia zásobovania podľa § 134 ods. 1, 2 písm. c) tr. zák. rôznymi postupne vykonanými skutkami, t. j. hromadením, poprípade ukrývaním alebo nadmerným skladovaním jednak tovaru galanterného a papiernického, ďalej rôzneho textilu a konečne tabakových výrobkov, dotyčne ktorých všetkých sa dopustil nekalého konania, ktoré by mohlo ohroziť plynulé zásobovanie predmetmi potreby aspoň časti obyvateľstva

nejakého miesta (a to za okolností obzvlášť priťažujúcich). Obvinený sa tak dopustil podľa obžaloby viac skutkov spolu súvisiacich, a to čo do miesta, času a úmyslu (zámeru) obvineného. Ide tak teda o jeden trestný čin ohrozenia zásobovania. Ak ale obžaloba dáva obvinenému za vinu, že spáchal viac skutkami jeden trestný čin v tej istej subjektívnej a objektívnej súvislosti, nemožno obvineného sčasti od obžaloby pre niektorý skutok oslobodiť, ak bol uznaný vinným trestným činom spáchaným hoci aj niektorým z viac v obžalobe uvedených skutkov. V takom prípade nemôže súd obvineného sčasti od obžaloby oslobodiť, ani keď skutok, ktorým obvineného uznal vinným podradil pod skutkovú podstatu iného trestného činu (ináč kvalifikoval) hľadiac na § 160 tr. por. V takom prípade súd iba v odôvodnení rozsudku uvedie, že a prečo nedošiel k záveru, že obvinený tiež aj ďalšími skutkami spáchal zažalovaný trestný čin (alebo priestupok poprípade prekvalifikovaný). Tak mal postupovať aj ľudový súd dotyčne textilu a tabakových výrobkov podľa obžaloby hromadených resp. uskladnených.

Dotyčne tabakových výrobkov, ktoré obvinený ukryl vo svojom byte, bude treba zistiť pravdivosť jeho výpovede, najmä či a prečo hrozila možnosť krádeže týchto vecí v trafike, keď predsa aj Vesna mala tam svoj tovar.

Pokiaľ ľudový súd posúdil ukrývanie, resp. skladovanie tovaru galanterného a papiernického ako priestupok podľa § 87 písm. d) tr. zák. spr., treba uviesť, že ak by konaním obvineného bola naplnená skutková podstata trestného činu podľa § 134 ods. 1 tr. zák., pretože by obvinený bol sa dopustil nekalého konania, ktoré by mohlo ohroziť plynulé zásobovanie predmetmi potreby obvineným skladovanými alebo ukrývanými aspoň časti obyvateľstva nejakého miesta, priestupok podľa § 87 písm. d) tr. zák. spr. by dotyčne týchto vecí neprichádzal do úvahy. Tento priestupok je daný už tým, ak páchatel' z nekalých dôvodov tovar hromadí alebo iným nedovoleným spôsobom ho vo väčšom rozsahu odníma výrobe, obehu alebo spotrebe. Aj tu síce zákon žiada alebo nedovolené konanie (ktoré je vždy nekalé) alebo iné nekalé konanie, pričom stačí po objektívnej stránke, že sa tým vo väčšom rozsahu odníma tovar výrobe, obehu alebo spotrebe, avšak bez toho, žeby išlo tiež o možnosť ohrozenia plynulého zásobovania predmetmi potreby obyvateľstva v rozsahu § 134 ods. 1 tr. zák. uvedeným. Ide tu o ustanovenie sledujúce všeobecne poriadok zásobovania. Po stránke subjektívnej stačí, ak páchatel' nezachová opatrnosť, akú spoločnosť na ňom požaduje, lebo tu zákon úmysel nevyžaduje (§ 4 ods. 1 tr. zák. spr.). V súdenom prípade by teda priestupok podľa § 87 písm. d) tr. zák. spr. mohol prichádzať do úvahy iba vtedy, keby obvinený nekalým spôsobom tovar hromadil alebo iným nedovoleným spôsobom tovar vo väčšom rozsahu odnímal výrobe, obehu alebo spotrebe bez toho, žeby bol tým mohol ohroziť plynulé zásobovanie obyvateľstva v rozsahu hore uvedenom, teda najmä, keby obvinený bol ukrýval alebo neoprávnene skladoval taký tovar, ktorého bolo v určitom čase od roku 1949 do júna 1953 nedostatok alebo dotyčne ktorého bol taký záujem zo strany obyvateľstva, ktorý nemohol byť pre konanie obvineného uspokojený.

Pokiaľ krajský súd vo všetkých týchto smeroch súdený prípad neuvážil, porušil tým zákon v § 2 ods. 3 tr. por.

Keďže vo všetkých týchto smeroch trestné konanie zostalo neúplné a bez vykonania nového hlavného pojednávania nebude možno vec náležite objasniť a spravodlivo rozhodnúť, bolo treba zrušiť nielen rozsudok krajského súdu, ale aj rozsudok ľudového súdu. Hľadiac pritom na skutočnosť, že - ako to bolo bližšie uvedené - rozsudkom ľudového súdu nemal byť obvinený oslobodený od obžaloby dotyčne hromadenia (uskladňovania) textílií, hoci správne nebol uznaný vinným tiež pre tento skutok, bolo treba zrušiť rozsudok ľudového súdu aj dotyčne tohoto výroku.

Keby ľudový súd došiel k záveru, že obvinený nespáchal zažalovaný trestný čin podľa § 134 ods. 1 a 2 písm. c) tr. zák., ale iba priestupok podľa § 87 písm. d) tr. zák. spr., bude musieť uvážiť, či sú dané podmienky abolicie podľa čl. V. so zreteľom na čl. VIII. písm. f) rozhodnutia prezidenta republiky z 9. mája 1955 o amnestii.